O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O’RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

TURIZM VA IQTISODIYOT FAKULTETI

TURIZM KAFEDRASI

I.Matkarimov, A.Raximboyev

TURIZMDA INNOVATSION FAOLIYAT

(O’quv-uslubiy qo’llanma)

URGANCH – 2018

MAS'UL MUHARRIR:

D.Xudayberganov, Urganch Davlat universiteti “Turizm” kafedrasi mudiri, dotsent.

TAQRIZCHILAR:

1. **U.Matyaqubov,** Urganch Davlat universiteti “Turizm” kafedrasi dotsenti, i.f.n.
2. **Sh.Ro’zmetov**, Urganch Davlat universiteti “Iqtisodiyot” kafedrasi mudiri, i.f.n.

Urganch Davlat universiteti o’quv-uslubiy kengashining 20___ yilda ___ ___________dagi – sonli qaroriga muvofiq nashrga tavsiya qilingan. 21 b.

KIRISH

Hozirgi vaqtda innovatsion jarayonlarning o’sishi ilmiy-texnik taraqqiyot sharoitida iqtisodiy tizimlarning rivojlanishi va transformatsiyalashuvining zaruriy elementi hamda raqobat ustunligini ta'minlovchi asosiy resurs sifatida qaralmoqda. Chunki, O‘zbekiston mustaqillikka erishgan kundan boshlab demokratik yangilanish va iqtisodiy islohotlarni erkinlashtirish yo‘lida ulkan qadamlar qo‘ydi. Iqtisodiyotda amalga oshirilgan va erishilgan natijalar negizida tarkibiy islohotlarni chuqurlashtirish va uni modernizatsiya qilishning puxta o‘ylangan modeli va uzoq muddatga mo‘ljallangan dasturlarini bosqichma-bosqich amalga oshirish bo‘yicha olib borilayotgan tizimli, izchil va qat’iy harakatlar turdi. Ushbu harakatlarni amalga oshirish uchun aniq chora-tadbirlar belgilab olindi.

Bevosita keltirilgan ushbu yo‘nalishlar innovatsiya jarayonlari asosida amalga oshirilib, bu jarayonlarning o‘sishi bugungi kunda ilmiy-texnik taraqqiyot sharoitida iqtisodiy tizimlarning barqaror rivojlanishi va transformatsiyalashuvining zaruriy unsuri hamda raqobat ustunligini ta’minlovchi asosiy resurs sifatida qaralmoqda. Bu borada xalqaro tajribalarni tahlil qilish natijasi shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston hozirda qisqa muddatlar ichida ichki va xalqaro bozor uchun raqobatbardosh vositalar yaratish imkoniga ega bo‘lgan yuqori ilmiy-texnik salohiyatli, istiqbolli sohalarni yaratish va faoliyatini amalga oshirish bosqichida turadi. Buning natijasida milliy innovatsion tizim rivojlanishi hamda uni jahon ilmiy-texnik tizimiga integratsiyasi ko‘rinadi. Bu esa mamlakatimizni iqtisodiy rivojlanishini yangi innovatsion modeliga o‘tishining ta’minlashiga muhim asos bo‘lib xizmat qiladi.

Turistik korxonalarning turizm bilan bog‘liq faoliyatining turli sohalaridagi yangi texnologik o‘zgarishlarga o‘z vaqtida e’tibor qaratishi, ishlashning yangi uslublarini yaratish va faoliyat natijalarini takomillashtirishga qodirligi korxonalar yashab qolishining zaruriy sharti, deb tan olinadi. Shu boisdan ham, turistik korxonalarda innovatsiyalarni joriy etish zarurati raqobat kurashi hamda bozorning boshqa bir qator talablarni rag‘batlantiradi. Ko‘rinib turibdiki, innovatsiyadan to‘g‘ri foydalanish uchun hozirgacha o‘z yechimini kutayotgan nazariy va amaliy ahamiyatga molik bo‘lgan yirik muammolar mavjud. Chunki, bugungi kunda, kelajak

istiqbolida iqtisodiy o‘sish va mamlakat raqobatbardoshligini ta’minlashning asosini innovatsion omillar tashkil qiladi.[1] Natijada, turizm sohasining rivojlanishi uchun zarur bo‘lgan mutaxassis kadrlarni tayyorlash asosiy maqsad qilib olinadi.

Darhaqiqat, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida zamonaviy mutaxassis xizmat ko‘rsatish sohasida ishlashida innovatsion jarayonlar natijalaridan foydalanmasdan, o‘z faoliyatini davom qildira olmaydi. Chunki, ilmiy-texnik axborotlar oqimi tez sur’atlar bilan o‘sibmoqda. Ushbu sharoitda yosh mutaxassis ilmiy axborotlardan texnik yangiliklar va innovatsion g‘oyalarni tanlab oladigan bo‘lishi kerak.

Shuningdek, turistik korxonalarining turizm bilan bog’liq faoliyatining turli sohalaridagi yangi texnologik o’zgarishlarga o’z vaqtida e'tibor qaratishi, ishlashning yangi uslublarini yaratish va faoliyat natijalarini takomillashtirishga qodirligi korxonalar yashab qolishining zaruriy sharti deb tan olingan. Innovatsiyalarni joriy etish zarurati raqobat kurashi hamda bozorning boshqa bir qator talablarini ham rag’batlantiradi. Ulardan foydalanish mumkinligi, shuningdek, iste'molchilik talablari va iste'molchilar istaklari, zamonaviy kishi ruhiyatining o’zgarishlari sababli, demografik, iqtisodiy va ijtimoiy tartib o’zgarishi bilan ham bog’liqdir.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, hozirgi kunda zamonaviy mutaxassis xizmat ko’rsatish sohasida ishlashida innovatsion jarayonlar natijalaridan foydalanmasdan, o’z faoliyatini davom qildira olmaydi, chunki ilmiy-texnik axborotlar oqimi tez sur'atlar bilan o’smoqda, bu sharoitda yosh mutaxassis ilmiy axborotlardan texnik yangiliklar va innovatsion g’oyalarni tanlab oladigan bo’lishi kerak, bunday qobiliyat ilmiy-tadqiqot hamda ijodiy ko’nikmalarsiz bo’lmaydi. Buning uchun zamonaviy mutaxassis bo’lgan talabalar “Turizmda innovatsion faoliyat” fanini chuqur o’rganishlari talab qilinadi. Shu maqsadni amalga oshirish uchun ham mazkur fandan o’quv-uslubiy qo’llanma tayyorlandi.

---

[1] Pardayev M.Q., Mamasoatov T.X., Pardayev O.M. Modernizatsiya, diversifikatsiya va innovatsiya – iqtisodiy o’sishning muhim omillari. – T.: Navro’z, 2014. – 39 b.

ASOSIY QISM.

1-mavzu «TURIZMDA INNOVATSION FAOLIYAT» FANIGA KIRISH

1.1. Ta'lim berish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti - 2 soat	**Talabalar soni:** 30–40 gacha
Mashg'ulot shakli	**Kirish-axborotli ma'ruza**
Ma'ruza izohi	Turistik korxonalarining turizm bilan bog'liq faoliyatining turli sohalaridagi yangi texnologik o'zgarishlarga o'z vaqtida e'tibor qaratishi, ishlashning yangi uslublarini yaratishga va faoliyat natijalarini takomillashtirishga qodirligi korxonalar yashab qolishining zaruriy sharti deb tan olingan. Innovatsiyalarni joriy etish zarurati raqobat kurashi hamda bozorning boshqa bir qator talablarini ham rag'batlantiradi. Ulardan foydalanish mumkinligi, shuningdek, iste'molchilik talablari va iste'molchilar istaklari, zamonaviy kishi ruhiyatining o'zgarishlari sababli, demografik, iqtisodiy va ijtimoiy tartib o'zgarishi bilan ham bog'liqdir. Shu tufayli, hozirgi paytda xizmat ko'rsatish tarmog'ining zamonaviy turlaridan biri bo'lgan turizm sohasini innovatsion jihatdan rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda.
O'quv mashg'ulotining maqsadi: «Turizmda innovatsion faoliyat» faniga kirish haqida tasavvurlar hosil qilish	
Pedagogik vazifalar: • o'quv kursining maqsadi va vazifalari, o'tiladigan mavzularga tuzilmaviy mantiqiy chizma asosida tushuncha berish; • kursning mazmunini tushuntirib berish;	**O'quv faoliyati natijalari:** • o'quv kursining maqsadi va vazifalari, o'tiladigan mavzularga tuzilmaviy mantiqiy chizma asosida tushuncha bera oladilar; • kursning mazmunini tushuntirib bera oladilar;
Ta'lim berish usullari	Ko'rgazmali ma'ruza, suhbat, namoyish etish, "Blis-so'rov" usuli.
Ta'lim berish shakllari	Jamoaviy, guruhlar.
Ta'lim berish vositalari	O'quv qo'llanma, vijin, kompyuter, intereaktiv doska.
Ta'lim berish sharoiti	O'TV bilan ishlashga moslashtirilgan auditoriya
Monitoring va baholash	Og'zaki nazorat: savol-javob

1.2. Ma'ruza mashg'ulotining texnologik xaritasi	
Ish	**Faoliyat mazmuni**

bosqichlari va vaqti	Ta’lim beruvchi	Ta’lim oluvchilar
Tayyorgar-lik bosqichi	1.Mavzu bo’yicha o’quv mazmunini tayyorlash. 2.Kirish ma’ruzasi uchun taqdimot slaydlarini tayyorlash. 3.Talabalar o’quv faoliyatini baholash mezonlarini ishlab chiqish. 4.O’quv kursini o’rganishda foydalaniladigan adabiyotlar ro’yhatini ishlab chiqish.	
I. Mavzuga kirish (15 daqiqa)	1.1.O’quv kursi nomini aytadi. Ekranga rejadagi masalalar ro’yxatini chiqaradi va ularga qisqacha ta’rif beradi (1-ilova). 1.2.O’quv mashg’ulotining mavzusi, uning maqsadi va o’quv faoliyati natijalari bilan tanishtiradi. 1.3.Talabalarga o’quv faoliyatining baholash mezonlarini tanishtiradi (2-ilova).	Tinglaydilar. Tinglaydilar, yozadilar. Tinglaydilar.
II.Asosiy bosqich (55 daqiqa)	2.1.Power Point dasturi yordamida slaydlarni namoyish qilish va izohlash orqali mavzu bo’yicha asosiy nazariy jihatlarni tushuntirib beradi. 2.2.Mavzuning kerakli joylarini yozib olishlarini aytadi. 2.3.“Blits-so’rov” usulidan foydalanib, talabalar bilimini faollashtirish va mustahkamlash maqsadida savol-javob o’tkazadi (3-ilova). 2.4.Faol qatnashgan talabalarni baholash mezoni orqali baholaydi.	Tinglaydilar, yozadilar. Mavzuning asosiy joylarini yozib oladilar. Talabalar berilgan savollarga javob beradilar. Tinglaydilar.
III.Yakuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1.Mavzu bo’yicha talabalarda yuzaga kelgan savollarga javob beradi, yakunlovchi xulosa qiladi. 3.2.Faol qatnashgan talabalarning bilim va ko’nikmalarini baholaydi. 3.3.Mustaqil ishlash uchun nazorat savollarini beradi (4-ilova).	Savollar beradilar. Tinglaydilar. Vazifani yozib oladilar.

O’quv-vizual materiallar

1-ilova

Izoh:

Turistik korxonalarining turizm bilan bog'liq faoliyatining turli sohalaridagi yangi texnologik o'zgarishlarga o'z vaqtida e'tibor qaratishi, ishlashning yangi uslublarini yaratishga va faoliyat natijalarini takomillashtirishga qodirligi korxonalar yashab qolishining zaruriy sharti deb tan olingan. Innovatsiyalarni joriy etish zarurati raqobat kurashi hamda bozorning boshqa bir qator talablarini ham rag'batlantiradi. Ulardan foydalanish mumkinligi, shuningdek, iste'molchilik talablari va iste'molchilar istaklari, zamonaviy kishi ruhiyatining o'zgarishlari sababli, demografik, iqtisodiy va ijtimoiy tartib o'zgarishi bilan ham bog'liqdir.

Shu tufayli, hozirgi paytda xizmat ko'rsatish tarmog'ining zamonaviy turlaridan biri bo'lgan turizm sohasini innovatsion jihatdan rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

2-ilova

Fan bo'yicha talabalarni o'zlashtirish va baholash mezonlari

Nazorat shakllari	**Jami ballar**
1. Joriy baholash a) Tinglovchining ma'ruza va amaliy mashg'ulotdagi aktivligi; b) Uy vazifasini bajarish; v) Berilgan topshiriqlarni bajarishi (referat, tablisalar, slaydlar tayyorlash va h.k.)	40 ball
2. Oraliq baholash (nazorat ishi va testlar o'tkazish)	30 ball
3. Yakuniy baholash (yozma ish, test va boshqa turdagi nazoratlarni o'tkazish)	30 ball
Jami:	**100 ball**

O'zlashtirish ko'rsatkichlari	**Baho**
86 – 100	A'lo
71 – 85	Yaxshi
56 – 70	O'rta
55 gacha	Qoniqarsiz

Ma'ruzaning mazmuni bo'yicha ko'rgazmali slaydlar

1-slayd

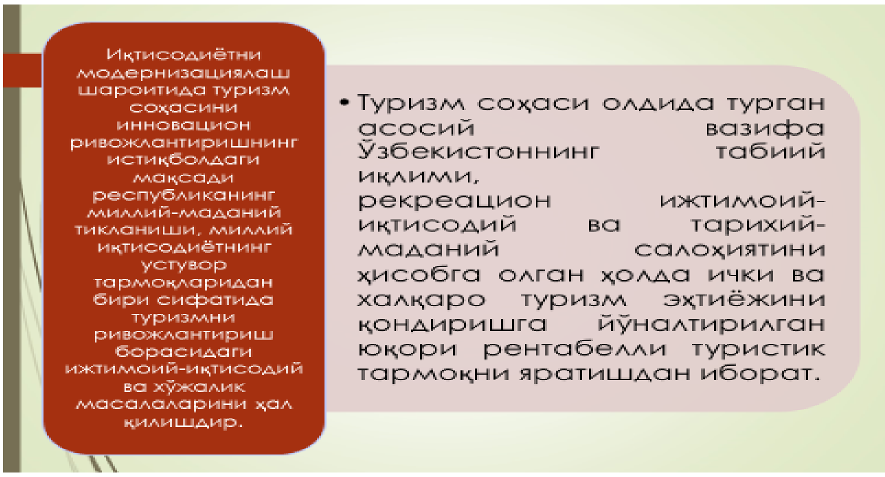

2-slayd

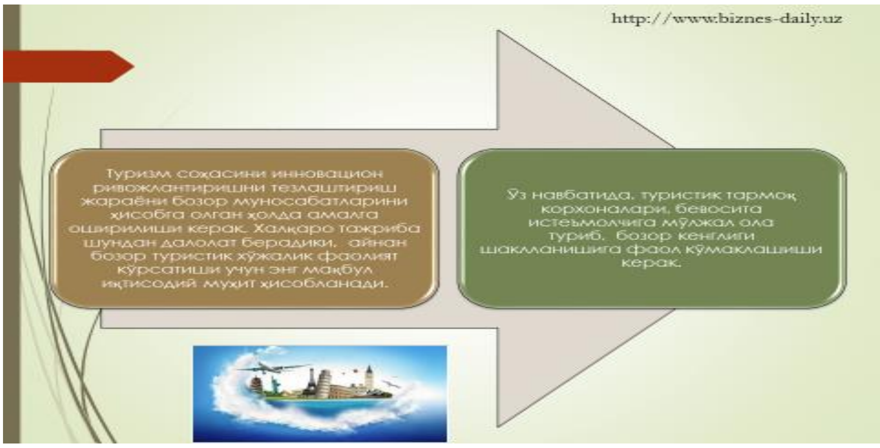

3-slayd

3-ilova

«Blits-so'rov» savollarga javob bering, jadval so'rov vaqtida to'ldiriladi

№	Savollar	Javoblar
1.	Turistik korxonalarining turizm bilan bog'liq faoliyati nimalar?	
2.	Turistik faoliyat natijalarini qanday takomillashtirish mumkin?	
3.	Hozirgi paytda xizmat ko'rsatish tarmog'ining zamonaviy turlariga nimalar kiradi?	

4-ilova

O'quv-topshiriqlar. Mustaqil ishlash uchun nazorat savollari

1. Kursi nimani o'rgatadi?
2. Kursning maqsadi nimalardan iborat?
3. Kursning vazifasini ta'riflab bering?
4. Kursning boshqa bilimlar tizimida tutgan o'rni qanday?

AMALIY MASHG'ULOTNING TA'LIM TEXNOLOGIYASI

1-mavzu. «TURIZMDA INNOVATSION FAOLIYAT» FANIGA KIRISH

1.1. Ta'lim berish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti - 2 soat	**Talabalar soni:** 30 – 40 gacha
Mashg'ulot shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulot izoh	Turistik korxonalarining turizm bilan bog'liq faoliyatining turli sohalaridagi yangi texnologik o'zgarishlarga o'z vaqtida e'tibor qaratishi, ishlashning yangi uslublarini yaratishga va faoliyat natijalarini takomillashtirishga qodirligi korxonalar yashab qolishining zaruriy sharti deb tan olingan. Innovatsiyalarni joriy etish zarurati raqobat kurashi hamda bozorning boshqa bir qator talablarini ham rag'batlantiradi. Ulardan foydalanish mumkinligi, shuningdek, iste'molchilik talablari va iste'molchilar istaklari, zamonaviy kishi ruhiyatining o'zgarishlari sababli, demografik, iqtisodiy va ijtimoiy tartib o'zgarishi bilan ham bog'liqdir. Shu tufayli, hozirgi paytda xizmat ko'rsatish tarmog'ining zamonaviy turlaridan biri bo'lgan turizm sohasini innovatsion jihatdan rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda.
Mashg'ulotining maqsadi: Mavzu bo'yicha bilimlarni chuqur o'zlashtirish va mustahkamlash.	
Pedagogik vazifalar: • mavzuni mustaqil o'rganish uchun asos yaratish; • kursning mazmunini tushuntirish;	**O'quv faoliyati natijalari:** • amaliy mashg'ulot rejalari bilan oldindan tanishib chiqib, tayyorgarlik ko'radilar; • kursning mazmunini tushuntira oladilar;
Ta'lim berish usullari	Topshiriqlar, amaliy ishlash usuli, bahs-munozara, kichik guruhlarda ishlash, "Konvert" va «Klaster» usullari.

Ta'lim berish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
Ta'lim berish vositalari	Ma'ruzalar matni, markerlar, qog'ozlar, doska, bo'r.
Ta'lim berish sharoiti	Texnik vositalar bilan ta'minlangan auditoriya.
Monitoring va baholash	Og'zaki nazorat, savol-javob, o'z-o'zini nazorat qilish, reyting tizimi asosida baholash.

1.2. Amaliy mashg'ulotning texnologik xaritasi		
Ish bosqichlari va vaqti	**Faoliyat mazmuni**	
	O'qituvchi	**Talaba**
I.Mavzuga kirish (10 daqiqa)	1.1. Amaliy mashg'ulot mavzusi, maqsadi va o'quv faoliyati natijalarini aytadi. 1.2. Ta'lim jarayoni «Kichik guruhlarda ishlash» orqali amalga oshirilishini e'lon qiladi. 1.3. Talabalarning mashg'ulotdagi faoliyatini baholash ko'rsatkichlari va mezonlari bilan tanishtiradi (1-ilova).	Tinglaydilar. Guruhlarga bulinadilar. Tinglaydilar, yozadilar.
II. Asosiy bosqich (60 daqiqa)	2.1. «Konvert» usulidan foydalangan holda har bir guruh navbat bilan konvertga solingan topshiriqlarni oladi (2-ilova). 2.2. Topshiriqlarga tayyorgarlik ko'rish uchun 3 daqiqa va javob berish uchun 7 daqiqa vaqt beradi. 2.3. Guruhlarga topshiriqlarni bajarish uchun yordam beradi, bahs-munozarani boshqarib boradi. Zarur hollarda aralashadi va kerakli tomonga yo'naltiradi. 2.4. Guruhlarning javoblarini tinglab, ularni baholaydi. 2.5.Talabalarning fikrini umumlashtirib, ularni 3-4 ta kichik guruhlarga bo'ladi. 2.6. «Klaster» usulidan foydalangan holda talabalarga, "Fan qaysi fanlar bilan o'zaro bog'langan?" degan savol bilan murojaat qiladi (3-ilova). 2.7. Guruhlarga topshiriqlarni bajarishi uchun yordam beradi. Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. 2.8.Har bir guruh topshiriqlarini vatman	Savollarga javob beradilar. Reglamentga rioya qiladilar. Har bir guruh vatman qog'ozlarda vazifani bajaradilar. Tinglaydilar. Talabalar guruhlarga bo'linadilar. Savollarga Javob beradilar. Talabalar

	qog'ozlarga tushiradi, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtirib, yagona xulosa chiqaradi. 2.9. Har bir guruh taqdimotini o'tkazishga yordam beradi. Mavzudan kelib chiqib, qo'yilgan muammo keng yoritilgan fikrlarni qayd qiladi va baholaydi.	faol qatnashadalar. Taqdimot o'tkazadilar va xulosa chiqaradilar.
III. Yakuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1. Ish yakunlarini chiqaradi. Faol talabalarni baholash mezoni orqali rag'batlantiradi. 3.2. Talabalar mustaqil ishlashlari uchun «Innovatsiya tushunchasining mazmun-mohiyati» mavzusida esse yozishlarini aytadi.	Eshitadi. Aniqlaydi. Vazifalarni yozib oladilar.

1-ilova

Fan bo'yicha talabalarni o'zlashtirish va baholash mezonlari

Nazorat shakllari	Jami ballar
1. Joriy baholash a) Tinglovchining ma'ruza va amaliy mashg'ulotdagi aktivligi; b) Uy vazifasini bajarish; v) Berilgan topshiriqlarni bajarishi (referat, tablisalar, slaydlar tayyorlash va h.k.)	40 ball
2. Oraliq baholash (nazorat ishi va testlar o'tkazish)	30 ball
3. Yakuniy baholash (yozma ish, test va boshqa turdagi nazoratlarni o'tkazish)	30 ball
Jami:	**100 ball**

O'zlashtirish ko'rsatkichlari	Baho
86 – 100	A'lo
71 – 85	Yaxshi
55 – 70	O'rta
55 gacha	Qoniqarsiz

2-ilova

«Konvert» usuli uchun savollar.
(Har bir savol konvertlarga alohida solinadi)

1. Turizmda innovatsion faoliyatga ta'rifni bering.

2. «Turizmda innovatsion faoliyat» fanining ishlab chiqarishdagi o'rni nimalar?

3. Fanni o'qitishdan maqsad nima?

4. Fanning boshqa iqtisodiy fanlar bilan aloqasi nimalardan iborat?

3-ilova

«KLASTER» usuli

"Klaster" texnologiyasi – pedagogik strategiya bo'lib, u talabalarni har bir mavzuni chuqur o'rganishlariga yordam beradi. Talabalarni mavzuga taalluqli tushuncha yoki aniq fikrni erkin va ochiq ravishda ketma-ketlik uzviy bog'langan holda tarmoqlashlariga o'rgatadi. Bu usul mavzuni chuqur o'rganishdan avval talabalarning fikrlash faoliyatini jadallashtirish hamda kengaytirish uchun xizmat qiladi. Shuningdek, o'tilgan mavzuni mustahkamlash, umumlashtirish hamda talabalarni shu mavzu bo'yicha tasavvurlarini chizma shaklida ifodalashga undaydi.

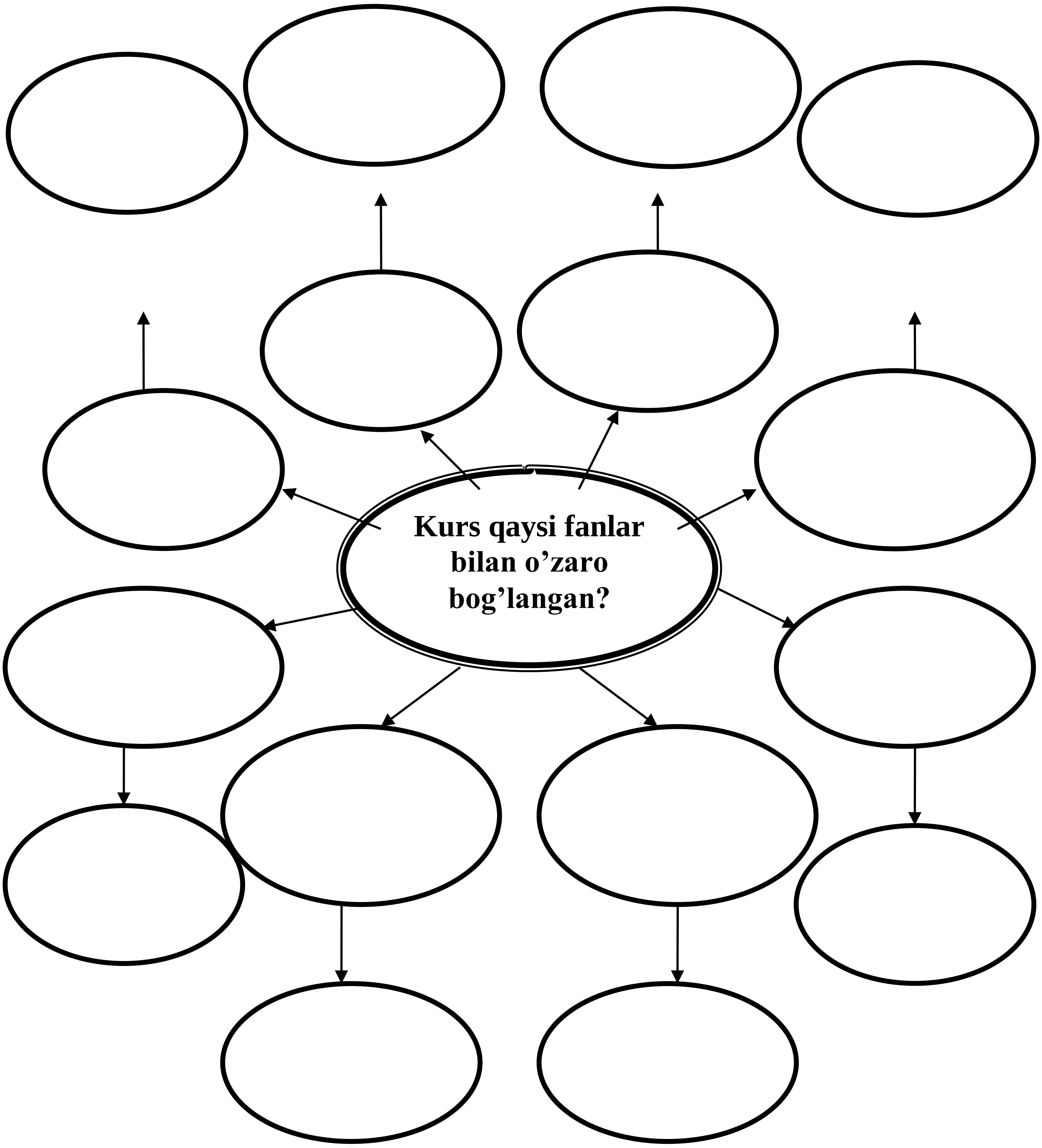

MA'RUZA MASHG'ULOTINING TA'LIM TEXNOLOGIYASI

2-mavzu. «TURIZMDA INNOVASION FAOLIYAT» FANINING MAQSAD VA VAZIFALARI

1.1. Ta'lim berish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti - 2 soat	**Talabalar soni:** 30–40 gacha
Mashg'ulot shakli	**Kirish-axborotli ma'ruza**
Ma'ruza rejasi	1.«Turizmda innovatsion faoliyat» fanining maqsad va vazifalari 2.Innovatsiya tushunchasining mazmun-mohiyati 3.Innovatsiya turlari 4.Turistik-rekreatsion klaster modelini shakllantirishning konseptual yo'nalishlari
O'quv mashg'ulotining maqsadi: o'quv kursi bo'yicha umumiy tushuncha berish.	
Pedagogik vazifalar: • «Turizmda innovasion faoliyat» fanining maqsad va vazifalarini tushuntirish; • Innovasiya tushunchasining mazmun-mohiyatini yoritib berish; • Innovasiya turlarini o'rgatish va tushuncha berish. • Turistik-rekreatsion klaster modelini shakllantirishning konseptual yo'nalishlari haqida ma'lumot berish	**O'quv faoliyati natijalari:** • «Turizmda innovasion faoliyat» fanining maqsad va vazifalarini tushuntira oladilar; • Innovasiya tushunchasining mazmun-mohiyatini yoritib bera oladilar; • Innovasiya turlarini o'rganadilar va tushuncha bera oladilar. Turistik-rekreatsion klaster modelini shakllantirishning konseptual yo'na-lishlari haqida ma'lumot berish
Ta'lim berish usullari	Ko'rgazmali ma'ruza, suhbat, «Aqliy hujum» usuli
Ta'lim berish shakllari	Jamoaviy
Ta'lim berish vositalari	O'quv qo'llanma, vijin, kompyuter, interaktiv doska
Ta'lim berish sharoiti	O'TV bilan ishlashga moslashtirilgan auditoriya
Monitoring va baholash	Og'zaki nazorat: savol-javob

1.2. Ma'ruza mashg'ulotining texnologik xaritasi		
Ish bosqichlari va vaqti	**Faoliyat mazmuni**	
	Ta'lim beruvchi	**Ta'lim oluvchilar**
Tayyorgar-lik bosqichi	1. Mavzu bo'yicha o'quv mazmunini tayyorlash. 2. Kirish ma'ruzasi uchun taqdimot slaydlarini tayyorlash. 3. O'quv kursini o'rganishda	

	foydalaniladigan adabiyotlar ro'yhatini ishlab chiqish.	
I.Mavzuga kirish (15 daqiqa)	1.1. O'quv kursi nomini aytadi. Ekranga rejadagi masalalar ro'yhatini chiqaradi va ularga qisqacha ta'rif beradi (1-ilova). 1.2. O'quv mashg'ulotining mavzusi, uning maqsadi va o'quv faoliyati natijalari bilan tanishtiradi. 1.3.Talabalar o'quv faoliyatining baholash mezonlari bilan tanishtiradi (2-ilova).	Tinglaydilar. Tinglaydilar. Talabalar tinglaydilar.
II.Asosiy bosqich (55 daqiqa)	2.1. Power Point dasturi yordamida slaydlarni namoyish qilish va izohlash bilan mavzu bo'yicha asosiy nazariy jihatlarini tushuntirib beradi. 2.2. Rejadagi birinchi masala bilan tanishtirish: «Turizmda innovasion faoliyat» fanining maqsad va vazifalari haqida aytib o'tish (1-slayd). 2.3. Rejadagi ikkinchi masala bilan tanishtirish: "Innovasiya tushunchasi"ning mazmun-mohiyatini yoritib beradi. 2.4. Mavzuning kerakli joylarini yozib olishlarini aytadi. 2.5. Rejadagi uchinchi masala bilan tanishtirish: «Innovasiya turlarini» o'rgatish. Hamda "Turistik-rekreatsion klaster modelini shakllantirishning konseptual yo'nalishlari" haqida aytish 2.6. Birinchi, ikkinchi, uchinchi masalalar bo'yicha talabalarda yuzaga kelgan savollarga javob beradi va umumlashtiruvchi xulosa qiladi. 2.7. «Aqliy hujum» usulidan foydalangan holda talabalarga mavzu yuzasidan bir necha savollar beradi (3-ilova). 2.8. Faol katnashgan talabalarni baholaydi.	Tinglaydilar, yozadilar. Tinglaydilar, yozadilar. Tinglaydilar, yozadilar. Tinglaydilar, yozadilar. Tinglaydilar, yozadilar. Tinglaydilar. Talabalar berilgan savollarga javob beradilar. Tinglaydilar.
III.Yakuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1. Mavzu bo'yicha talabalarda yuzaga kelgan savollarga javob beradi, yakunlovchi xulosa qiladi. 3.2. Talabalarga mustaqil ishlash uchun o'quv-topshiriq beradi (4-ilova). 3.3.Mustaqil ishlash uchun innovasiyaning turlari haqida ma'lumot topishlarini aytadi.	Savollar beradilar. Vazifani yozib oladilar. Vazifani yozib oladilar.

O'quv-vizual materiallar

1-ilova

Ma'ruza rejasi:

1.«Turizmda innovatsion faoliyat» fanining maqsad va vazifalari
2.Innovatsiya tushunchasining mazmun-mohiyati
3.Innovatsiya turlari
4.Turistik-rekreatsion klaster modelini shakllantirishning konseptual yo'nalishlari

Ma'ruzaning mazmuni bo'yicha ko'rgazmali slaydlar

1-slayd

«Turizmda innovatsion faoliyat» fani o'z oldiga quyidagi maqsadlarni qo'ygan:

- «Turizmda innovatsion faoliyat» fani o'z oldiga magistraturada innovatsion faoliyat bo'yicha mustaqil ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishda bilim va ko'nikmalarni shakllantirish maqsadini qo'ygan.
- Ushbu maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar belgilangan:
- innovatsion faoliyatning funktsilarini belgilash;
- turizm sohasida innovatsion faoliyatni davlat tamonidan qo'llab-quvvatlash;
- turistik firmalarda innovatsion faoliyatni boshqarish;
- turizmdagi innovatsion jarayonlarga siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarning

2-ilova

Talabalar bilimini o'zlashtirish ko'rsatkichini 100 ballik tizimida baholash mezonlari

№	Nazorat turi	Maksi-mal ball	Baholash mezonlari			
			0-54 qoniqarsiz	55-70 qoniqarli	71-85 yaxshi	86-100 a'lo
1	Joriy baholash	35	0-19	20-25	25-30	30-35
2	Oraliq baholash	35	0-19	19-24	25-30	30-35
3	Yakuniy baholash	30	0-16	16-21	21-25	26-30
	Jami	100	0-54	55-70	71-85	86-100

№	Nazorat turi		Maksi-mal ball	Baholash mezonlari			
				0-54	55-70	71-85	86-100
1	Joriy baholash	Oraliq baholash	70	0-38	39- 49	50-60	60-70
2	Yakuniy baholash		30	0-16	16-21	21-25	26-30
3	Jami		100	0-54	55-70	71-85	86-100

3-ilova

«Aqliy hujum» usulining asosiy qoidalari: «Aqliy hujum» usulining savollari:

olg'a surilgan g'oyalar baholanmaydi va tanqid ostiga olinmaydi; ish sifatiga emas, soniga qaratiladi, g'oyalar qancha ko'p bo'lsa shuncha yaxshi; istalgan g'oyalarni mumkin qadar kengaytirish va rivojlantirishga harakat qilinadi; muammo yechimidan uzoq g'oyalar ham qo'llab-quvvatlanadi; barcha g'oyalar yoki ularning asosiy mag'zi (farazlari) qayd etish yo'li bilan yozib olinadi; «hujum»ni o'tkazish vaqti aniqlanadi va unga rioya qilinishi shart; beriladigan savollarga qisqacha (asoslanmagan) javoblar berish ko'zda tutilishi kerak.

1. «Turizmda innovasion faoliyat fani nima o'rgatadi?
2. Innovasiyalarning qanday turlari mavjud?
3. «Innovasiya» tushunchasining mazmun mohiyati nimadan iborat?

4-ilova

O'quv topshiriqlari. Mustaqil ishlash uchun nazorat savollari

1. « Turizmda innovasion faoliyat » fanining maqsadi va vazifalari nimadan iborat?
2. «Innovasiya» tushunchasining mazmunini ochib bering.
3. «Yangilik (novasiya)» tushunchasi «yangi joriy etilgan (innovasiya)» tushunchasidan qanday farqlanadi?

AMALIY MASHG'ULOTINING TA'LIM TEXNOLOGIYASI
2-mavzu «TURIZMDA INNOVASION FAOLIYAT» FANINING MAQSAD VA VAZIFALARI

1.1. Ta'lim berish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti - 2 soat	**Talabalar soni:** 30–40 gacha
Mashg'ulot shakli	Bilimlarni chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy mashg'ulot
Amaliy mashg'ulot rejasi	1.«Turizmda innovatsion faoliyat» fanining maqsad va vazifalari 2.Innovatsiya tushunchasining mazmun-mohiyati 3.Innovatsiya turlari 4.Turistik-rekreatsion klaster modelini shakllantirishning konseptual yo'nalishlari
O'quv mashg'ulotining maqsadi: o'quv kursi bo'yicha umumiy tushuncha berish.	
Pedagogik vazifalar:	**O'quv faoliyati natijalari:**
• «Turizmda innovasion faoliyat» fanining maqsad va vazifalarini tushuntirish; • Innovasiya tushunchasining	• «Turizmda innovasion faoliyat» fanining maqsad va vazifalarini tushuntira oladilar; • Innovasiya tushunchasining mazmun-

mazmun-mohiyatini yoritib berish. • Innovasiya turlarini o'rgatish va tushuncha berish	mohiyatini yoritib bera oladilar. • Innovasiya turlarini o'rganadilar va tushuncha bera oladilar
Ta'lim berish usullari	Bahs-munozara, kichik guruhlarda ishlash, «B\BX\B\» usuli.
Ta'lim berish shakllari	Jamoa va guruhlarda ishlash.
Ta'lim berish vositalari	Ma'ruzalar matni, markerlar, qog'ozlar, doska, bo'r.
Ta'lim berish sharoiti	Texnik vositalar bilan ta'minlangan auditoriya.
Monitoring va baholash	Og'zaki nazorat, savol-javob, o'z-o'zini nazorat qilish, reyting tizimi asosida baholash.

1.2. Amaliy mashg'ulotning texnologik xaritasi		
Ish bosqichlari va vaqti	**Faoliyat mazmuni**	
	O'qituvchi	**Talaba**
I.Mavzuga kirish (10 daqiqa)	1.1. Amaliy mashg'ulot mavzusi, maqsadi va o'quv faoliyati natijalarini aytadi. 1.2. Ta'lim jarayoni interfaol usullar orqali amalga oshirishini e'lon qiladi.Talabalarni doira yoki to'rtburchak shaklida stollar atrofida guruhlarga bo'ladi. 1.3. Talabalar o'quv faoliyatini baholash mezonlarini ishlab chiqish (1-ilova).	Tinglaydilar. Talabalar ixtiyoriy ravishda guruhlarga bo'linadilar. Tinglaydilar.
II.Asosiy bosqich (60 daqiqa)	2.1. Talabalarga fanning mazmun va mohiyatini tushuntiradi.Savollar beradi. 2.2. Talabalarning fikrlarini tinglaydi. 2.3. "Savollarni «B\BX\B» usulida yoritib berilishini tashkil etadi (2-ilova). 2.4.Guruhlarga topshiriqlarni bajarishi uchun yordam beradi. Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. 2.5. Har bir guruh topshiriqlarini vatman-qog'ozlarga tushirib, har bir guruh taqdimotini o'tkazishga yordam beradi. Mavzudan kelib chiqib, qo'yilgan muammo keng yoritilgan fikrlarni qayd qiladi, bilimlarini umumlashtirib, yagona xulosa chiqaradi. 2.6. Har bir guruh javoblarini tinglaydi, xatolarini to'g'irlaydi, to'ldiradi. Savollarga to'g'ri javob bergan talabalarning fikrini	Savollarga javob beradilar. O'z fikrlarini erkin bildiradilar. Talabalar jamoa bo'lib ishlaydilar. Har bir guruh vatman qog'ozlarda vazifani bajaradilar. Taqdimot o'tkazadilar va xulosa qiladilar.

	tinglaydi va baholaydi.	
III. Yakuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1. Ish yakunlarini chiqaradi. Faol talabalarni baholash mezoni orqali rag'batlantiradi.	Eshitadi. Aniqlaydi

1-ilova

«Turizmda innovasion faoliyat» fani bo'yicha talabalarni o'zlashtirish, baholash mezonlari

Nazorat shakllari	Jami ballar
1. Joriy baholash a) Tinglovchining ma'ruza va amaliy mashg'ulotdagi aktivligi; b) Uy vazifasini bajarish; v) Berilgan topshiriqlarni bajarishi (referat, jadvallar, slaydlar tayyorlash va h.k.)	35 ball
2. Oraliq baholash (nazorat ishi va testlar o'tkazish)	35 ball
3. Yakuniy baholash (yozma ish, test va boshqa turdagi nazoratlarni o'tkazish)	30 ball
Jami:	**100 ball**

O'zlashtirish ko'rsatkichlari	Baho
86 – 100	A'lo
71 – 85	Yaxshi
56 – 70	O'rta
55 gacha	Qoniqarsiz

2-ilova

«B\BX\B » usuli

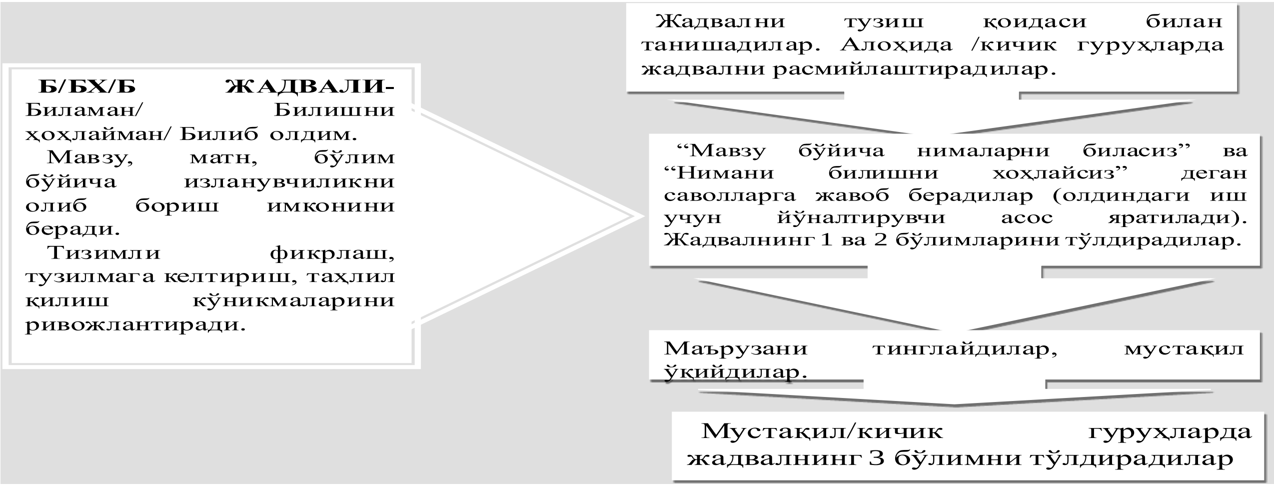

«B\BX\B» usuli

Savollar	Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
Innovasiya tushunchasining mazmuni-mohiyatinini yoritib bering?			
Innovasiyaning qanday turlari mavjud?			

XULOSA

Mamlakatimiz va xorijda fan-texnologiyalarning rivojlanish tendensiyalari tahlili shuni ko‘rsatadiki, iqtisodiyotni rivojlanishning innovatsion yo‘liga fan-texnika sohasini ilmiy tadqiqotlardan tortib, ilmiy hajmdor mahsulot ishlab chiqarish va u bilan jahon bozoriga chiqishgacha bo‘lgan jabhalarda kompleksli isloh qilish bilan o‘tkazish mumkin. Bunday holat turizm sohasiga ham tegishli hisoblanadi.

Chunki, turistik korxonalarning turizm bilan bog‘liq faoliyatining turli sohalaridagi yangi texnologik o‘zgarishlarga o‘z vaqtida e’tibor qaratishi, ishlashning yangi uslublarini yaratish va faoliyat natijalarini takomillashtirishga qodirligi turistik korxonalar yashab qolishining zaruriy sharti, deb tan olinadi. Bu esa turizmda innovatsion faoliyat hisoblanib, uni amalga oshirish o‘z navbatida sohaning o‘zi va mehmonxona xo‘jaligini rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Shu boisdan ham, turizmda innovatsiyalarni joriy etish zarurati raqobat kurashi hamda bozorning boshqa bir qator talablarini rag‘batlantiradi. Ulardan foydalanish mumkinligi, iste’molchilik talablari va iste’molchilar istaklari va zamonaviy kishi ruhiyatining o‘zgarishlari sababli demografik, iqtisodiy-ijtimoiy tartib o‘zgarishi bilan bog‘liq bo‘ladi.

Turizmda innovatsion faoliyatni rivojlantirish sohani o‘zgartiruvchi innovatsion qismlarni o‘z ichiga oladi. Ular yangi turdagi texnika, ilg‘or texnologiyalar, ularga mos keluvchi mehnat va ishlab chiqarishni tashkil etish, o‘zgarayotgan asos hamda tadbirkorlik kabilardan iborat bo‘ladi. Mazkur soha doirasida “Turizmda innovatsion faoliyat” fanidan tayyorlangan o’quv-uslubiy qo’llanmada yuqorida keltirilgan maqsadlarga erishiladi va talabalar kelajakda mutaxassis bo’lib ishlashlari natijasida o’rgangan nazariy ma’lumotlardan amaliyotga tadbiq qilish orqali respublikamiz iqtisodiyotining rivojlanishiga hissa qo’shadilar.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI:

1. «O’zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to’g’risida» O’zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. 2016 yil 2 dekabr, PF-4861son.
2. «Ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil qilishni takomillashtirish to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni. 2002.20.02.
3. «Fan va texnologiyalar rivojlanishini muvofiqlashtirish va boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida» O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. T. 2006.07.08.
4. «Innovatsion loyixalarni va texnologiyalarni ishlab chiqarishga tatbiq etishni rahbatlantirsh borasidagi qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida» gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. 2008.16.07.
5. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. O’zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo’yicha Harakatlar strategiyasi to’g’risida (O’zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to’plami, 2017 y., 6-son, 70-modda). Toshkent sh., 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son.
6. «Faol tadbirkorlik, innovatsion g’oyalar va texnologiyalarni qo’llab-quvvatlash yili» davlat dasturi. Toshkent, 2018 yil.
7. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. O’zbekiston Respublikasi turizm salohiyatini rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratish bo’yicha qo’shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to’g’risida. 03.02.2018 y.PF-5326. 6-son, 97-modda.
8. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. Kirish turizmini rivojlantirish chora-tadbirlari to’g’risida. 06.02.2018 y.PQ-3509. 6-son, 98-modda.
9. Mahmood A. Khan. Sustainability, Social responsibility, And innovations in Tourism and hospitality. Apple Academic Press, Inc., Oakville, Canada – 2015.
10. Alejandro D. Ramos and Pablo S. Jiménez. Tourism development: economics, management, & strategy. Nova Science Publishers, Inc. New York, 2008.
11. Draker P.F. Innovatsii i predprinimatelstvo. M., 1992. 234 s.
12. Novikov V.S. Innovatsii v turizme. M.: ITS. “Akademiya”. 2007.208 s.
13. Safarov B.Sh. Milliy turizm xizmatlar bozorini innovatsion rivojlantirishning metodologik asoslari // Monografiya. - Toshkent: «Fan va texnologiya» nashriyoti, 2016. - 184 bet.
14. www.uzbektourism.uz
15. www.fikr.uz
16. www.ziyonet.uz
17. www.xorazm.uz

MUNDARIJA

KIRISH……………………………………………………………….3

ASOSIY QISM.

1-mavzu……………………………………………………………….5

2-mavzu………………………………………………………………13

XULOSA…………………………………………………………...19

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI…………….20